

ปิดทาง

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรมนะ วันนี้วันอุโบสถ วันอุโบสถศีล เวลาทางโลกเขา เห็นไหม เขาไปจำศีลกัน ทางโลกเขาไปจำศีลกัน เพราะวันนี้วันพระ พระเล็ก พระใหญ่ พระเล็กโยมเขา ปฏิบัติของเขาทุกวันพระใช้ไหม แต่พระปฏิบัติเรา เราปฏิบัติเราปฏิบัติทุกวัน มันไม่มีวันสำคัญ วันสำคัญต้องปฏิบัติให้มากขึ้น แต่โดยปกติแล้วทุกวันมีค่าเท่ากัน

ความมีค่าเท่ากัน เห็นไหม ทุกชีวิตเวลาตั้งแต่เกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่ต้องหายใจด้วย ตัวเอง ถ้าใครขาดลมหายใจคนนั้นสิ้นชีวิต การสิ้นชีวิต เวลาสิ้นชีวิตไป เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ พอลิ้นชีวิตไปจิตมันต้องเสวยภพเสวยชาติของเขา นี่การเสวยภพเสวยชาติของเขา นั้นไปตามเวร ตามกรรม แต่ในปัจจุบันนี้เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วได้มาบวชเป็นพระ ได้บวชเป็นพระขึ้นมาแล้ว นี่เป็นพระปฏิบัติด้วย

ถ้าพระปฏิบัติขึ้นมา การปฏิบัติก็ปฏิบัติที่หัวใจ เวลาปฏิบัติเขาเอาอะไรปฏิบัติ เอาหัวใจ ปฏิบัตินะ เติณจกรรมนั่งสมาธิภาวนานี้เป็นกิริยาเท่านั้นนะ เป็นกิริยาของร่างกายนี้ แต่การปฏิบัติ นั้นเขาปฏิบัติเพื่อค้นหาหัวใจของตน ถ้าค้นหาหัวใจของตนเจอ นั่นนะทางของใจนั้น ถ้าทางของใจ นั้น เห็นไหม จิตนิสัยๆ เวลาประพฤติปฏิบัติแต่ละคน จิตนิสัยของคนมันไม่เหมือนกัน ถ้าจิต นิสัยของคนไม่เหมือนกันนะ แต่เราปฏิบัติแล้วนี่ต้องบังคับตนเข้ามาเข้าสู่อริยสัจ ถ้าเข้าสู่ อริยสัจ สัจจะความจริงอันนั้นเกิดขึ้นมาได้ เห็นไหม นี่ผู้นั้นจะมีเหตุมีผลขึ้นมาในหัวใจ ถ้าไม่มีเหตุ มีผลขึ้นมาในหัวใจนะมันหลกลอย

ถ้าหลกลอย เห็นไหม ฟังธรรมๆ นะมันจิตซัด ยิ่งฟังธรรมะ ฟังธรรมๆ นี้โดยประเพณี วัฒนธรรม อ่านหนังสือให้ฟัง อ่านหนังสือให้ฟังเราก็อ่านได้ ถ้าอ่านหนังสือให้ฟัง เห็นไหม แต่เรา ฟังเทศน์กรรมฐาน กรรมฐานครูบาอาจารย์ของเราท่านพูดออกมาจากหัวใจของท่าน ถ้าหัวใจของ

ท่านไม่มีหลักมีเกณฑ์พูดออกมามันก็เลื่อนลอย
ทั้งนั้น ท่านฟังได้

ครูบาอาจารย์ท่านมีวุฒิภาวะท่านฟังออก

เวลาพูดออกมาปุ๊บยัดยัดทั้งนั้น คือความจำทั้งนั้น ความจำกับความจริงไม่เหมือนกันนะ
ความจำเป็นความจำ ความจริงเป็นความจริงอันหนึ่ง แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม เราบวช
มาแล้วเราก็ต้องการความจริง ใครบวชมาแล้วไม่ต้องการความจำหรือ ความจำขึ้นมาบวชมา
ชาติหนึ่ง มาเป็นพระ บวชแล้วมาศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาจำ
ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วเราว่าเป็นความรู้ของตนๆ ถ้าความรู้ของตน
ทำไมไม่มีความสุขล่ะ ถ้าความรู้ของตนมันต้องมีความสุขสิ

นี่ถ้าจิตสงบแล้วก็มีสุขแล้ว แล้วถ้าเกิดฝึกหัดใช้ปัญญาขึ้นมา ปัญญามันปราบปราม
กิเลสนะ มันสำรอกมันคายกิเลสออกไป ถ้ามันสำรอกมันคายกิเลสออกไป เห็นไหม อวิชชาคือ
ความไม่รู้ แล้วมันรู้แจ้งในหัวใจของตนนะ นี่หุดามันสว่างไสว สิ่งใดที่มันเกิดขึ้นมาในหัวใจ ความ
ขัดข้องหมองใจในหัวใจมันจบสิ้นไปทั้งนั้น ถ้าความขัดข้องหมองใจ เห็นไหม นั่นกิริยาของมัน มัน
เสวยอารมณ์ๆ นะ ผู้ที่เป็นธรรมท่านรู้ของท่าน

แต่ที่ไม่เป็นธรรมนี่มันเสวยมันก็คือเวรกรรม โทษเวรโทษกรรมไปเลยนะ องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าให้เชื่อกกรรม กรรมคือการกระทำ นั่นวิบากกรรมๆ ที่เกิดขึ้นมากับเรา มันมีวิบาก
กรรม แต่เวลามันเป็นกิเลสค้นหาความทะยานอยากขึ้นมาเข้าข้างตนเอง มันเป็นกรรมๆ มัน
สิ้นไร้ไม้ตอก ได้แค่นี้ นี่ก็ว่าไปตาม มันหมดเวรหมดกรรมไป มันจนตรอกอย่างนั้นไง แต่ถ้าเป็น
ตามความจริงไม่เป็นอย่างนั้น

ความจริงขึ้นมา คนเราเกิดมา เห็นไหม ดูลิ พระโพธิสัตว์ๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าท่านบอกเอง นี่เราคนวานาน้อย อายุเราแค่ ๘๐ ปี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ก่อน
หน้านั้น เห็นไหม นี่ ๘๐,๐๐๐ ปี ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย การกระทำอันนั้นท่านทำของ
ท่านมา เพราะท่านทำของท่านมาท่านถึงได้มีอำนาจวาสนาของท่านที่ยาวไกลกว่า แต่คนทำมาแค่
นั้นก็ได้อันนั้นไง นี่ที่ว่าเราวานาน้อยๆ เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ถ้าวานาน้อย
พวกเรานี้ไม่มีวาสนาเลย พวกเรานี้

แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชวนชวายนมาขนาดนั้น วางธรรมและวินัยนี้ไว้ เรา
ศึกษาแล้วนี่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้วนี่ไม่เป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา เราจะเป็นศากยบุตรได้

อย่างไร เราเป็นศากยบุตร เห็นไหม เราไม่มีสิ่งใดเป็นชั้นเป็นอันชั้นมาในหัวใจเลย เวลาเขาศึกษา มา ศึกษามาเป็นความจำ เห็นไหม มันเลื่อนลอย เวลาปฏิบัติขึ้นมาเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจๆ ถ้าความจริงขึ้นมาในหัวใจมันมีเหตุมีผลของมันนะ มันเปิดหัวใจใจ เปิดทางๆ แต่กิเลสตัณหา ความทะยานอยากมันปิดหัวใจ มันปิดทางทั้งนั้น ไม่มีทางไป มีติดบอด

คนเวลาหลงทาง หลงทางนี้เป็นเรื่องหนึ่งนะ เวลาหลงทางขึ้นมา ถ้าคนมีปากเขาก็ถามทาง เขาไปเรื่อย ถามทางเขาไปเรื่อยนะ ถ้าคนไม่เป็นมันก็ชี้ ชี้ยังเข่ารกเข้าพงไปเลย นี่หลงทาง ปิดหัวใจของตนๆ แล้วให้กิเลสมันจูงจุมูกไป ปิดทางในใจใจ ถ้ามันจะเปิดทางในใจ คนที่เปิดทางในใจเขามีสติมีปัญญาของเขา เขามีศรัทธาความเชื่อของเขา เขาพยายามชวนชวายของเขา การชวนชวายของเขา เห็นไหม นี่ทำสิ่งใดให้เป็นบุญกุศล

ทุกคนบวชมาแล้วก็ต้องการความสงบ ทุกคนบวชมาแล้วก็ต้องการชวนชวาย ต้องการประพฤติปฏิบัติ ถ้าใครมีน้ำใจต่อกันๆ เห็นไหม มันเปิดจากข้างนอก ข้างนอกเราเปิดทางของเรา โลงโถงเลย แล้วถ้ามันทางในใจๆ ละ ทางในใจมันมีติดบอดๆ เห็นไหม คนที่หลงทางเขาไปถามคนที่ไม่รู้ทาง แล้วมันก็ชี้เข่ารกเข้าพงไป คนที่เขาหลงทาง เห็นไหม เขามีครูบาอาจารย์ของเขา คนที่เขาเคยชำนานูการมาแล้ว ในหัวใจของเขามีคุณธรรม ในหัวใจของเขาๆ มีศีล สมาธิ ปัญญา ในใจของเขามีมรรค ๔ ผล ๔ บุคคล ๔ คู่ จิตใจมันเดินเส้นทางนั้น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านผ่านเส้นทางนั้นไปแล้ว ท่านคอยดูใจ แล้วพวกเราไอ้พวกต่อต้าน มีติดบอด ปิดหัวใจของตน อวดรู้ นั่นอย่างนั้นท่านไม่สอนหรอก เพราะมันสอนไม่ได้ไง คนหลงทางแล้วมันบอกมันชำนานูการ คนหลงทางแล้วมันว่ามันจะไปตามทางความพอใจของมัน

เวลาเราหลงทางขึ้นมา เราต้องไปตามเส้นทางแห่งอริยสัจเส้นทางแห่งมรรค ไม่ใช่ไปเส้นทางตามความพอใจของตน ถ้าไปตามเส้นทางความพอใจของตน มันก็เส้นทางกิเลส ใจ เส้นทางแห่งมารใจ มันก็ลงสู่รอกเวจีใจ มันก็ไปตามเส้นทางนั้น มันปิดทางของตนแล้วมันยังพามันลงบ่อลงเหวไปอีกต่างหาก แล้วมันยังสำคัญตนว่ามันมีคุณพิเศษ

แต่เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านไปประพฤติปฏิบัติมาเนี่ยเจ้าลัทธิต่างๆ ท่านปฏิบัติมาแล้วนะ มันออกนอกกลุ่มนอกทาง ท่านปล่อยเขาเพราะมันอำนาจวาสนาของคนใจ ท่านก็ค้นคว้าของท่านเอง แสวงหาของท่านเอง เวลาท่านตรัสรู้เองโดยชอบในหัวใจของท่าน ท่านเปิดหัวใจของท่านเอง การกระทำของท่านเองท่านเปิดทางในใจ พอเปิดเส้นทางนั้นๆ เห็นไหม มรรค

มรรคญาณ สิ่งต่างๆ ที่มันเกิดขึ้นในหัวใจของท่านมันปราบปรามกิเลสในใจของท่าน พอกิเลสมันสิ้นไปๆ ในหัวใจ เวลากิเลสมันสิ้นไปสว่างไสวในหัวใจของท่านนะ

นี่ใจเวลาท่านเสวยวิมุตติสุขๆ ความสุขๆ ที่โลกนี้หากันไม่เจอ เราเกิดมาเป็นมนุษย์นะ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มันเลิศเลอ มันเป็นความเชื่อความศรัทธาของเรา ขนาดว่าเป็นความเชื่อความศรัทธาของเรา เรายังมีความมุ่งหมายขนาดนั้น ดุสิต วัฒนธรรมของชาวพุทธๆ เห็นไหม เขาส่งเสริมบริษัท ๔ เขาส่งเสริมอยู่แล้ว ส่งเสริมผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ สิ่งใดที่มันขาดแคลนบ้าง มันปิดหูปิดตา แล้วก็ไปเห็นสิ่งที่โลกธรรม ๘ นี่เป็นของสิ่งที่มีคุณค่า ไปเห็นแก่การสรรเสริญเยินยอนั้นมีคุณค่า ไปเห็นแก่การเคารพบนอบสรรเสริญของเขาเป็นคุณค่า

มันจะมีคุณค่าอะไร มันนอกตัวเรา มันนอกใจ มันไม่มีความสำคัญ ไม่มีความจำเป็นอะไรๆ เลย แต่ความจำเป็นของเรามันต้องอยู่ในใจอันนี้ ถ้ามันสำคัญมันสำคัญที่นี้ แล้วถ้ามันเปิดเราต้องเปิดของเราเองใจ เติบจนกรมั่งสมาธิภาวนาใครทำให้ เวลารักษาศีลใครทำให้ ดุสิต แล้วเราทำเองทั้งนั้น เวลาทุกข์เวลาสุขขึ้นมามันเป็นเรื่องในหัวใจ มันเป็นเรื่องความรู้สึกของเรา แล้วข้างนอกเขามีอะไรล่ะ นี่โมฆบุรุษตายเพราะลาภ เห็นอยากได้ลาภสักการะ ต้องการความสรรเสริญเยินยอกับสังคม แล้วสังคมนั้นโลกเป็นใหญ่ มันมีประโยชน์อยู่อะไรกับเรา

เห็นไหม ดุสิต เวลามันปิดทางแล้วมันไปเอาทางนรก สิ่งนั้นนรกทั้งนั้นนะ นรกเพราะสังคมนั้นเป็นใหญ่ใจ สังคมเป็นใหญ่มันก็เหยียบย่ำหัวใจของเราใจ สิ่งใดนี่สิ่งนั้นเป็นใหญ่หมด ทั้งๆ ที่มันกลับหัวกลับหาง ในทางโลกเขาเคารพบูชาพระก่อน เห็นไหม พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นี่แก้วสารพัดนึก ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ปรินิพพานไปแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ ท่านสรรเสริญคุณธรรมในสังขารธรรมในความเป็นจริง ใ้เราบวชขึ้นมามันก็เป็นสมมุติสังฆ์ๆ ชี้เต็มหัวใจ ถ้าชี้เต็มหัวใจแล้วนี่สำคัญตนๆ ว่าตัวเองมีคุณธรรม ได้นุ่งห่มผ้ากาสาพัสตร์ สิ่งนั้นได้ห่มผ้าแล้วเขาก็มองว่าเป็นผู้วิเศษๆ นี่กิเลสมันก็พองตัว มันก็หลงตัวมันเองว่าสำคัญตน จะให้เขามายกย่องสรรเสริญอยู่ตลอดเวลา มันจะเป็นไปได้อย่างไร

เวลาหายใจเราก็ต้องหายใจเองทั้งนั้น มีใครมาหายใจแทนเราได้ เวลาสุขเวลาทุกข์มันก็เป็นสุขทุกข์ในหัวใจเราทั้งนั้น เพราะมันปิดหนทางของใจ ปิดหูปิดตาขึ้นมามันก็ยังโพลไปเอาสิ่งที่เป็นโลกธรรม ๘ เป็นที่ยึดมั่นถือมั่น เป็นที่เห็นเป็นคุณวิเศษ เห็นเป็นความสำคัญตนของตน แต่ครูบาอาจารย์ของเราไม่เป็นอย่างนั้นนะ คนเราเวลาเปิดหัวใจๆ เราเปิดทางของเรา เห็นไหม หันหน้าเข้าป่าเข้าเขา หันหน้าเข้าสู่ทางจงกรม หันหน้าเข้าสู่ที่นั่งสมาธิภาวนา ถ้าใครทำขึ้นมาได้นะ สิ่งนี้มัน

มีคุณค่าใจ แก้วแหวนเงินทองนี้ซื้อไม่ได้ มันไม่มีสิ่งใดจะมาซื้อศีล สมาธิ ปัญญาได้ ไม่มีใครไปแสวงหาได้ ไม่มีใครเป็นผู้ทำแทนกันได้ แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม นี่สามเนรราหุลมาขอสมบัติฯ ขอสมบัติคือขอสถานะความเป็นกษัตริย์ นั่นมันเป็นตำแหน่งหน้าที่การงาน นั่นมันเป็นตำแหน่งกษัตริย์ของทางโลก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพิจารณาอยู่แล้วไง เราควรให้สมบัติใดแก่ลูกของเราๆ นี่ให้พระสารีบุตรบวชให้ พระสารีบุตรสั่งสอนขึ้นมาจนเป็นอรหันต์ขึ้นมา

นี่สมบัติแบบนี้ ถ้ามันเปิดหัวใจได้มันเปิดหัวใจอย่างนี้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องการให้สมบัติสามเนรราหุล ให้สมบัติลูกของท่าน ท่านให้บวชพระ ให้บวชเป็นเนรก่อนๆ ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนเป็นสามเนรอรหันต์แล้วก็ตามบวชพระ นี่ไงถ้าเป็นสมบัติ สมบัติต้องเป็นอย่างนี้ ถ้ามันเปิดหัวใจได้มันก็เห็นคุณค่าของมรรคผลนิพพาน ของศีล สมาธิ ปัญญา เห็นการประพฤติปฏิบัติถ้าเห็นคุณค่า คุณค่ามันเกิดจากตรงนี้ไง

แต่ถ้ามันปิดหูปิดตาปิดทางของตบใจ ทางจกรม ทางนั่งสมาธิภาวนาไม่ทำ แต่มันทำไม่เป็น ทำไม่ได้ เวลาจะทำขึ้นมาที่ต้องการให้คนมายกย่องสรรเสริญ ต้องการให้คนมาเห็นการกระทำของเรา แล้วใครมันจะเห็น ไม่มีใครเขาเห็นหรอก กิริยาเท่านั้น การเดินนะ ครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านเป็นธรรมๆ ท่านทำสิ่งใดท่านไม่ให้ใครรู้ใครเห็นหรอก ท่านทำของท่านเป็นความจริงของท่าน

นี่แล้วเวลาเดินจกรมนั่งสมาธิภาวนาของคน มันก็อยู่ที่อำนาจวาสนาของคน แต่ถ้ามันทำมากทำน้อยขึ้นมา เห็นไหม ขิปปาภิญญา ผู้ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ผู้ปฏิบัติง่ายรู้ยาก ปฏิบัติง่ายๆ แต่รู้ยากมาก ผู้ปฏิบัติยากรู้ยาก ปฏิบัติยากรู้ง่าย ปฏิบัตินี้แสนยากแสนลำบาก แต่มันรู้ง่าย ๆ รู้ง่าย ๆ หมายถึงมันจะทำแล้ว มันทำทุกซี่ยากอย่างนั้นแต่มันรู้ได้ ถ้าปฏิบัติยากรู้ยาก ปฏิบัติทั้งยาก ๆ ใสนี้มันเป็นสมบัติของตบใจ มันเป็นสมบัติของตบ ถ้าสมบัติของตบ เห็นไหม ดูลิ เราชอบสิ่งใด เราปรารถนาสิ่งใด สิ่งนั้นก็เป็สมความปรารถนา

นี่ก็เหมือนกัน สมบัติของตบฯ ศีลก็เป็นของตบ สมาธิก็เป็นของตบ ปัญญาที่เป็นของตบ มันจะเปิดทางของใจ ถ้าใจมันเปิดทางได้ เปิดทางของตบมันก้าวเดินของมันได้ ถ้าก้าวเดินของมันได้นะ ก้าวเดินนะ ครูบาอาจารย์ที่ท่านผ่านมาแล้วท่านชี้ทางทั้งนั้น เวลาไอ้คนหลงทางไปถามทางของคนไม่รู้ทาง พอถามทางมันก็ชี้วนไปอยู่นั้น วนกลับมายังตบนะ ชี้แล้วเข้าป่าเข้าพงไป เข้ารกเข้าพงๆ แล้วก็ไปเจอเสือสาราสัตว์ นี่ให้โทษกับตัวเราเองต่างหาก เพราะถ้ามันไปถามคนที่ไม่รู้ทาง

แต่เวลาคนรู้ทาง ครูบาอาจารย์ที่ท่านรู้หนทางของท่าน ท่านจะชี้เข้ามาในใจของเรา นี้อาบเหงื่อต่างน้ำ การประพฤติปฏิบัติเราต้องอาบเหงื่อต่างน้ำ การกระทำของเราขึ้นมาให้มันเป็นสมบัติของเรา อาบเหงื่อต่างน้ำขึ้นมามันก็เป็นสัจจะความจริงขึ้นมา ถ้ามันไม่สงบๆ ทำขึ้นมามันก็ได้ความเพียร อย่างน้อยก็ร่างกายแข็งแรง เดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนาทำให้ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ขึ้นมา ความเป็นโรคภัยไข้เจ็บมันก็น้อยลง เราก็มีโอกาสในการประพฤติปฏิบัติใช้ใหม่ ถ้าปฏิบัติขึ้นไปปฏิบัติมากขึ้นเท่าไร นั่นประสบการณ์ของตนๆ ประสบการณ์ที่ล้มลุกคลุกคลานนี้

ถ้าใครปฏิบัติยากู้อากมันจะเห็นถึงน้ำใจของคนที่ปฏิบัติ คนที่ปฏิบัติ มันบังคับนะ สติๆ พุดถึงสติก็มีแต่ชื่อ เวลาสติของเรา ถ้ามีสติขึ้นมา เห็นไหม การกระทำ การก้าวเดินไป การเหยียดการคู้ มันก็รู้ทันความคิด ถ้าทันความคิดขึ้นไปใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ความคิดมันมีขนาดไหนใช้สติปัญญาตามมันไป ความคิดอย่างนี้ไม่เคยคิดเหวอ ความคิดอย่างนี้คิดซ้ำคิดซาก แล้วคิดขึ้นมาที่โรมันก็มีแต่เจ็บซ้ำทั้งนั้น เวลาคิดขึ้นมาแต่ความเศร้าหมองๆ ทั้งนั้นนะ แล้วคิดมาเผาผลาญตัวเองทำไม

แต่เวลาความคิดดีๆ เห็นไหม เวลาคิดถึงพุทธประวัติ คิดถึงประวัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาคิดถึงสิ เวลาคิดถึงสมบัติของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เวลาท่านประพฤติปฏิบัติ ประสบการณ์ของท่านๆ ท่านมีความคิดอย่างไร ท่านมีมุมมองอย่างไรในประวัติหลวงปู่เสาร์ ประวัติหลวงปู่มั่น ท่านมีความคิดท่านมีมุมมอง ขณะที่ท่านเริ่มประพฤติขึ้นมาใหม่ๆ มันก็เหมือนเรานี้แหละ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เห็นไหม มันก็เหมือนเรานี้แหละ เหมือนเราคือว่าความคิดดิบๆ ไง

เริ่มต้นปฏิบัติมันยาก ยากตอนเริ่มต้นนี้ เริ่มต้นนี้จับปลัดจับผลูจับทางไม่ได้หรอก มันเหมือนคนฝึกงาน คนฝึกงานคนทำงานนะมันจะลำบากตอนเริ่มต้น พอเริ่มต้นพอมันทำได้ทำเป็นไปแล้ว พอทำเป็นไปแล้วสิ่งใดที่ทำงานเป็น ทำงานเป็นในปัจจุบันนี้ เห็นไหม เทคโนโลยีมันไวมาก เราต้องมีการศึกษาตลอด เราต้องมีการพัฒนาตลอด เราพัฒนาของเราเพื่ออะไร เพื่อให้เราเท่าทันกับเครื่องมือเครื่องมือในการทำงานเท่านั้นเอง มันยังไม่ได้เท่าทันกับกิเลสของตนเลย

เวลาเท่าทันกิเลสของตนแล้ว เป็นศีล เป็นสมาธิ เป็นปัญญาขึ้นมา มันทำแล้วมันเป็นขึ้นมาบ้างไหม ถ้ามันเป็นขึ้นมามันเป็นเพราะเหตุใด มันเป็นเพราะเรามีสติมีปัญญา เราควบคุมเราเห็นไหม นี่ฉันแต่น้อย อย่าไปฉันมาก ฉันมากแล้วมันไปอืดอาด เวลากินแล้วก็นอน วิชากินแล้ว

นอนไม่ต้องสอน กินแล้วนอน นอนแล้วกินมันสะดวกแล้วยังคนเขามาส่งเสริมด้วย เห็นเราเป็นนักรบ กลัวจะทุกข์กลัวจะยาก ส่งเสริม ๆ ส่งเสริมขึ้นไป เสร็จแล้วฉันแล้วก็นอน ๆ

ในพุทธกิจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั้นพุทธกิจนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสิ้นกิเลสแล้วเป็นศาสดา ท่านยังมีกิจของท่าน ท่านยังต้องสั่งสอนต้องอบรม นี่เวลาท่านสอนพระเณร เวลาทำภักติกเสร็จแล้วให้เข้าสู่เรือนว่าง สุ่มไม้ สุ่มในคูหาที่อยู่ของตน แล้วพยายามประพฤติปฏิบัติ ๆ ท่านสอนท่านสอนอย่างนี้

เวลานั้นก่อนจะอิม เห็นไหม ให้ฉันน้ำเข้าไปไม่ให้ฉันจนอิม ขนาดมือเดี๋ยวนี้แหละ ท่านบอกไม่ต้องฉันจนเต็มทีที่รอก เพราะดำรงชีพไว้เพื่อการประพฤติปฏิบัติ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม การกระทำของเรา นี่งานของพระ ๆ ถ้างานของเรา ๆ ถ้ามันมีสติปัญญาขึ้นมา มันจะเปิดหนทางของเรา สิ่งทีทางโลกเขายังเดี๋ยวนี้โลกเจริญ ๆ ใจ ดุสิต เวลาทางโลกเขา ไปที่ไหนมาที่นั่นเจริญ ๆ เมืองไทยไม่มี มีแต่ตกต่ำ นี่มันไม่เจริญ แต่เวลาจริง ๆ ขึ้นมาแล้วมันเจริญในหัวใจใจ

ถ้าในหัวใจเจริญ การปกครองก็ง่าย ทุกอย่างก็ง่าย ไอ้คนที่มองต่างหากเขาเป็นทุกข์เป็นร้อนแทนใจ แต่ของเราถ้าเราจะเป็นนักรบเราต้องไปห้วงอะไร ไม่ต้องห้วงใครทั้งสิ้น มันเป็นหน้าที่ของครูบาอาจารย์ เป็นหน้าที่ของผู้นำ สังคม เห็นไหม สังคมร่มเย็นเป็นสุขสมณะชีพราหมณ์ได้ประพฤติปฏิบัติ ถ้าสังคมร่มเย็นเป็นสุขทุกอย่างมันเรียบร้อย ทุกอย่างมันพอเป็นไป เราเกิดในสังคมใดมันอยู่ที่วาสนาของคนใจ

สหชาติเกิดร่วมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้สร้างบุญกุศลมาได้เกิดร่วมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนชี้ทาง ท่านเล็งญาณมาเลย เล็งญาณว่าเราสมควรไหม ๆ ถ้าเราสมควรเดี๋ยวท่านมารื้อสัตว์ชนสัตว์ ท่านมาตัดดวงเอาเลย รื้อสัตว์ชนสัตว์ สัตว์นรกนี้หัวใจมันตกรอกเวจีนี้ แล้วมันแผดเผาไม่มีใครรู้ไม่มีใครเห็น

แต่ท่านเล็งญาณมาท่านเห็นใจ ท่านรู้ท่านเห็น แต่รู้เห็นแล้วมันมีวาสนาหรือไม่ ถ้าไม่มีวาสนาสอนอย่างไรมันก็ไม่เอา มันกัมหนานี่นะ มันหลิกหนี มันปิดทางธรรม มันไปเปิดทางนรก ถ้ามันปิดทางนรก เห็นไหม คีล สมานิ ปัญญา เราไม่ทำสิ่งนั้นแล้ว ดุสิต เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาชำระล้างกิเลส เห็นไหม นี่สังโยชน์ ๓ ขาดไป สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉาสีลัพพตปรามาสนะ ปิดอบายภูมิ ทางนรกจะจบ เป็นไปไม่ได้

แต่ถ้าบอกว่าเวลาสำนักไหนปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วมันจะพ้นจากนรก ๆ คือไม่ลงนรกอเวจีนะ พ้นจากนรกมันต้องมีสติปัญญา ถือศีล ๕ ๆ ศีล ๕ นี้เพื่อที่จะพ้นจากนรก ถ้ามันทำผิดพลาดไป มันจะพ้นไปได้อย่างไร เวลาขาดสติ ๆ ถ้ามันไม่มีสติของมันขึ้นมา แต่ถ้าเป็นพระโสดาบันมัน ทำอย่างนั้นไม่ได้ สิ้นพตปรามาสมันไม่ลูบคลำ เวลาเป็นพระโสดาบัน ๆ มันยังต้องลูบคลำ มันยัง กะล่อน มันยังปลิ้นปล้อน มันยังต่อแผล มันจะเป็นโสดาบันได้อย่างไร

สิ่งที่เป็นโสดาบันมันไม่พลิกแพลง มันไม่กะล่อน แทนคำว่ากะล่อน เห็นไหม นี่เวลา มุสา มุสาคือโกหก คำว่าโกหกมดเท็จนี้เพื่อหวังประโยชน์ของตน แต่กะล่อน ๆ มันด้วยกิเลสใจ ปิด ทาง ปิดทางธรรม กะล่อนปลิ้นปล้อน ปลิ้นปล้อนขึ้นไป ปลิ้นปล้อนเพราะอะไร เพราะอยากให้เขา เชื่อว่าเราเป็นโสดาบัน แล้วโสดาบันเป็นของใคร โสดาบันของใคร

เวลาบุคคล ๔ คู่ นะ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในใจ เห็น ใหม ดูลิ คนที่เขาไปวัดไปวา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นะ เวลาพูดถึงเรื่องระดับของทาน การได้เห็นสมณะนะ บุคคล ๔ คู่ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามีผล อนาคามิมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล บุคคล ๔ คู่ นี่ไงนี่พูดถึงเห็นสมณะ สมณะที่ ๑ สมณะที่ ๒ สมณะที่ ๓ สมณะที่ ๔ เป็นมงคลชีวิต แค่นี้ได้เห็นสมณะยังเป็นมงคลชีวิตเลย

แต่โดยการปิดหูปิดตาของตน เวลาเทวทัตอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็น สมณะใหม่ ถ้าเห็นสมณะทำไมจะแย่งชิงการปกครองสงฆ์ นี้อยู่กับสมณะยังไม่รู้จักสมณะ อยู่กับ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่รู้จักองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา นี้อักใหญ่ ใฝ่สูง อยากจะปกครอง อยากจะดูแลสงฆ์แทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ไงสิ่งที่ว่าอยู่ใกล้ สมณะยังไม่รู้จักสมณะ

แล้วนี่เหมือนกัน เราอยู่ใกล้ครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ชี้ทางเราได้หรือไม่ ถ้าครูบา อาจารย์ชี้ทางของเราในหัวใจของเรา เห็นไหม ดูลิ กิเลสมันปิดหูปิดตา มันตีตมันตีตของ มัน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันจะเอาแต่สมความปรารถนา สมความเป็นจริงของมัน แล้วมัน เป็นไหม มันไม่เป็นเพราะอะไร

หลงตาทำนสอนประจำ สมุทัยมันเจือปนมา ๆ เวลาเราพิจารณาขึ้นมามันมีกิเลสเจือปน มา กิเลสคือความอยากได้อย่างดี อยากให้มันเป็นสมความปรารถนา แล้วไม่สมความปรารถนา หลอก เพราะความสมความปรารถนาคือตัณหา ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ สมุทัยทั้งนั้น ถ้า

สมุทัยมันเจือปนมา เห็นไหม ดูลิ ความสมดุลๆ อัตตกิลมณานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค มัชฌิมาปฏิปทา ความสมดุลของมัน ความพอดีของมัน ความสะอาดบริสุทธิ์ของมัน

เวลามรรค ๘ เห็นไหม เกิดญาณ เกิดปัญญา อาโลโกอุทะปาติ เกิดความสว่างของใจ เกิดไหม ถ้ามันเกิดมันเกิดของมัน นี่แหละมันจะเปิดทางของใจนี้แหละ ทางของใจคือทางมรรคญาณ ทางของใจคือวิถีแห่งจิต จิตมันจะก้าวเดินของมัน แล้วจิตมันอยู่ไหน ตึกขามามันมีแต่ตัวอักษร มีแต่การจำ แล้วจำมาทำไม จำมาเอามาได้เป็นสมบัติของตน เป็นชาวพุทธไง ชาวพุทธมีสติมีปัญญา ใจ ตึกขามาจนปัญญาท่วมหัวใจ แล้วปัญญาท่วมหัวใจเอาตัวรอดไหม ไปจำซ้ำปากเขามา แล้วก็เที่ยวเอาไปไม้ เอาไปสอนคนอื่น ทำไมไม่สอนตัวเอง

นี่ไง ถ้ามันปิดทางของตน ทางควรเดินไม่เดิน ไม่ใช่ทางของตน ไม่ใช่ทางเลย เห็นไหม ไปถามทางคนไม่รู้ทาง มันชี้เข่ารกเข้าพงไปหมด ถ้าชี้เข่ารกเข้าพงพูดไปพูดเพื่อศักยภาพ พูดเพื่อความยอมรับนับถือของคนอื่น แล้วมันได้อะไรขึ้นมา ก็หวังลาภไปหวังลาภอยากดังอยากใหญ่ไป ใ้ออยากดังอยากใหญ่มันได้อะไรขึ้นมา มันได้กิเลสทั้งนั้น

แต่จริง ๆ ขึ้นมานะครูบาอาจารย์ของเราอ่อนนุ่มถ่อมตน เวลาหลวงตาท่านพูดถึงหลวงปู่ มัน เห็นไหม หลวงปู่มันนะเหมือนเศษผ้าขี้ริ้ว เวลาเหมือนเศษคนนะ ท่านไม่เคยมักใหญ่ใฝ่สูง ไม่เคยไปยุ่งกับใครเลยนะ ท่านทำเพื่อใจของท่าน เวลาท่านทำเพื่อใจของท่าน เวลาหลวงตา เห็นไหม ท่านถามเลย “หมู่คณะผมทำประโยชน์ขนาดนี้ใครระลึกถึงหรือไม่” หลวงตาท่านพูดเลย “เต็มหัวอกเลย” แต่ขณะนี้งานของตัวเองยังไม่จบ เออใช่ เองงานของตัวเองให้จบก่อน

แล้วถ้าเวลามัน ถ้ามันหวังได้ก็หวังได้แต่พวกที่เป็นศีลเป็นธรรมไปหวังได้แต่ผู้ที่มีสังขะ ใจ มันหวังไม่ได้ละไอ้พวกที่มาคอยเกาะคอยชักนำไปเสียหายนะ มันมีมหาศาล สมัยหลวงปู่มัน หลวงปู่มันท่านสอนคนเท่าไร ท่านสอนพระเท่าไร หลวงตาท่านสอนพระเท่าไร แล้วที่เป็นจริง เป็นจริงขึ้นมาแล้วเหลือเท่าไร นี่ไง สิ่งที่เป็นจริงเป็นจริง ท่านเคยมักใหญ่ใฝ่สูงไหม ท่านเคยต้องการสิ่งใดไหม

นี่หลวงปู่มันท่านต้องการอะไร ไม่ต้องการอะไรเลย ต้องการแต่ให้สัทธินิหาริก ต้องการแต่ให้ผู้ที่ปฏิบัติให้มันเปิดหัวใจของมัน ขอให้มันเปิดหัวใจของมัน ถ้าใจมันเปิดแล้วนะ มันธรรมสังเวช มันสังเวชกลางหัวใจ มันสังเวช มันสะเทือนใจ ถ้ามันสะเทือนใจ เห็นไหม ถ้ามีสติมีปัญญา

มันสะท้อนหัวใจขึ้นมา มันจะไปตะครุบเงาไหม มันจะไปหาความเสื่อมไหม มันจะทำลายตนไหม สิ่งที่ทำไปมันคือการทำลายตนนะ มันสังเวชนะ

ในพุทธประวัติ ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาใครทำสิ่งใดไปแล้วนะ เวลาเขาระลึกได้ๆ มีแต่ไปขอขมาลาโทษนะ นั่นนะ เห็นไหม ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้สำนึกๆ ให้สังเวช ให้ธรรมสังเวช ให้มันสะท้อนหัวใจ ถ้ามันสะท้อนในหัวใจ มันจะเปิดทางของใจใจ ไ้อ้ทางเดินทางรถนี้รัฐบาลเขาทำให้ จะตัดถนนหนทางขนาดไหนตัดไปเถอะ ให้รถมันวิ่ง คนไปเดินไม่ได้ด้วยนะ เตี้ยรถมันชน

แต่เวลาทางในใจของตน มรรค มรรคโค ทางอันเอกนี้มันเอาอะไรมาเปิด ถ้ามันจะเปิดทาง มันจะต้องมีสติมีปัญหา มีสติมีปัญหา เห็นไหม ทุกคนก็มีเส้นทางเดินเหมือนกัน ในวัดในวามันก็มีทางสัญจร เขาไปหากันนั่นก็เป็นทางเดินของคน ทางเดินของปลวกของมด ทางเดินของสัตว์ ทางเดินทั้งนั้น นั่นใครก็เดินได้ แต่ถ้าเป็นทางเดินของใจละ ทางเดินของใจ เห็นไหม ผู้วิเศษเขาเห็นภูตผีปีศาจ เห็นกามภพ อรูปภพ เห็นความเป็นอยู่เทวดา นี่เส้นทางเดินๆ

ไอนี้มันก็เส้นทางของใจ เส้นทางเดินของจิตวิญญาณใจ มันไม่ใช่เส้นทางของมรรค ไม่ใช่เส้นทางของศาสนา ถ้ามันเส้นทางของศาสนา นี่ฤๅษีชีไพรเขารู้เขาเห็นของเขามาอยู่หมดแล้ว ฤๅษีชีไพร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเขาได้สมบัติ ๖ สมบัติ ๘ มันได้ทั้งนั้น นี่เส้นทางเดินของใจ เส้นทางเดินของจิตที่มันรับรู้

แต่ถ้าเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับเข้ามา อาสวกขยญาณ สิ่งที่มันเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา นี่ใจเปิดทางใจใจ ถ้าใจมันเดินอย่างนี้ ใจมันเดินเข้าสู่อริยสัจ มันเดินเข้าสู่สัจจะความจริงใจ มันไม่ใช่เห็นภูตผีปีศาจเห็นจิตวิญญาณอย่างนั้น นั่นนะอภิญาญา ๖ อภิญาญา ๖ รู้ไปหมด รู้วาระจิตของคน รู้ความคิดของคน ความคิดใจ

ความคิด เห็นไหม เสวยอารมณ์ๆ เส้นทางของจิตใจ เวลาเป็นความจริงเป็นทางของมรรค ละ ทางของมรรคมันอยู่ไหน ถ้าทางของมรรคมันจะย้อนกลับเข้ามา เห็นไหม ถ้าย้อนกลับเข้ามา นี้คนคนนั้นจะเปิดใจของตัวเองได้ คนๆ นั้นจะมีคุณธรรมในใจ ถ้ามีคุณธรรมในใจ เห็นไหม แล้วคุณธรรมมันเกิดอย่างไร

เวลาบวชมาอุปชฌาย์ยกเข้าหมู่ บวชมาแล้วนี่เป็นภิกษุมันศีล ๒๒๗ โดยอัตโนมัตติ เห็นไหม เพราะศีล ๒๒๗ โดยอัตโนมัตตินี้ยกเข้าหมู่ สิ่งที่มันมีศีลมีธรรม ถ้ามีศีลมีธรรมขึ้นมาศีลมันคือ

อะไร ศीलคือความปกติของใจๆ เห็นไหม พระในสมัยพุทธกาลนะที่ว่านั่นก็ผิด นี่ก็ผิดละ นั้นนะมันเดือดร้อน เห็นไหม ไปลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอสิกๆ ทำอะไรไม่ได้เลยพระนี่ นู่นก็ผิด นี่ก็ผิด

ถ้าถือศีลข้อเดียวถือได้ไหม ถือศีลข้อเดียวนะ ถือเจตนา ถ้ามันมีเจตนาทำคุณงามความดี สิ่งที่มีมันผิดๆ มันผิดถ้าเราไม่มีเจตนา เราไม่พลิกไม่แปลง ไม่ปลิ้นปล้อน ไม่กะล่อน มันผิดก็คนขาดสติไง เพราะถ้ามันผิดนะ นี่ไม่มีเจตนา เราก็ก็นิ่งไปปลงอาบัติเอาสิ เราไม่ทำอะไรมันไม่เดือดร้อนไง ถ้ามันไม่เดือดร้อนแล้วมันอยู่ได้ ใจที่มันเดือดร้อนๆ เพราะกิเลสมันดันรน นู่นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้ ก็มันอยากจะออกนอกกลุ่มนอกทางไง

แต่ถ้ามันเป็นความจริง ทำไม่ได้ งานของตัวเองทำไมไม่ทำ ถ้างานของตัวเองก็เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ถ้าทำได้ เวลางานที่ควรจะทำมันไม่ทำ เวลางานที่ไม่ใช่หน้าที่ของตนมันไปทำ แล้วใจนี้เราเกิดเป็นมนุษย์นะ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วมาเกิดในเมืองไทย เมืองไทยเมืองแห่งชาวพุทธ เวลาเขาร่ำลือกัน เวลาจะไปปฏิบัติต้องไปเมืองไทย เมืองไทยมีสำนักปฏิบัติเยอะ มีครูบาอาจารย์ เขาก็มาบวชกัน

นี่ไง เราก็กเกิดในเมืองไทย เมืองไทยวัฒนธรรมของชาวพุทธ มีบุคคลที่ส่งเสริมที่หวังบุญกุศล ถ้าเขาหวังบุญกุศลทุกคนก็ปรารถนานะ อยากบวชเป็นพระๆ แล้วอยากจะประพฤติปฏิบัติ อยากจะพ้นจากทุกข์ นี่เวลาปรารถนาๆ อย่างนั้นนะ เวลาบวชมาแล้วมาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา รักษาใจของตน เอาใจของตนอยู่ใหม่ มาบวชเป็นพระขึ้นมา เห็นไหม อยู่ทางโลกเขาเขายังได้ผ่อนคลายของเขา เวลาเขามีความทุกข์ความยากของเขา เขายังมีเครื่องบรรเทา

เวลาบวชเป็นพระขึ้นมา เวลากิเลสมันดันรนขึ้นมา มันเดือดร้อนไปในกลางหัวใจทั้งนั้นนะ แล้วมันเดือดร้อนกลางหัวใจขึ้นมา นี่เราจะมีสติมีปัญญาไหม เราถึงอาศัยครูบาอาจารย์ไ้ เวลาร้อน เวลาที่มีสิ่งใดเผาลนใจก็อาศัยครูบาอาจารย์ ไปกราบครูบาอาจารย์ อาศัยบารมีธรรมให้เกิดความสงบระงับ เกิดความร่มเย็นเป็นสุขขึ้นมา เวลาครูบาอาจารย์ขึ้นมา เห็นไหม นี่ท่านอยู่มาก่อนเรา ท่านต้องผ่านร้อนผ่านหนาวมาแล้ว ถ้าผ่านร้อนผ่านหนาวนะ เวลาทุกข์มันจะยากทำอะไร มีคนถามเยอะมาก เวลาหลวงพ่อบวชใหม่ๆ ทำอย่างไร เวลาหลวงพ่อบวชใหม่ๆ ทำอย่างไร

ก็ตั้งสติ ตั้งสติไว้ เวลาเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราเกิดมาร่วมโลกกัน เราเป็นญาติกันโดยธรรมๆ เขาเป็นเครือญาติกับเรานะ มันเป็นเครือญาติสนิท เราจะไปคิดเล็กคิดน้อยคิดต่างๆ มัน

จะมีประโยชน์อะไร แล้วเกิดมาแล้ว เห็นไหม ดูลิ เขาเอารัดเอาเปรียบ เขามีแต่การกดขี่ข่มเหง อันนั้นมันกรรมของสัตว์ ถ้ามีสติปัญญานะ มันก็กรรมของสัตว์ ตั้งสติแล้วหันหลังให้เราไปทางของเขา ให้เขาไปทางของเขา

แต่มันเป็นสิ่งที่ทางโลกเขาทำกันไม่ได้ไง สิ่งที่มีอะไรกระทบกระเทือนกันก็ต้องมีการทำร้ายกัน ๆ มันก็เกิดเวรเกิดกรรมขึ้นมา เวลาเวรกรรมเกิดมาแล้วก็ไม่ต้องการสิ่งนั้น ๆ ไอนี้เรามีสติมีปัญญา เราไม่ต้องการสิ่งนั้นตั้งแต่ต้น ที่มาบวช ๆ เพราะจะมาปราบกิเลสของตน ที่มาบวชนี้ไม่ใช่มาบวชมาเพิ่มกิเลสของตน ถ้ามาบวชเพื่อปราบกิเลสของตน เห็นไหม ไ้อ้ที่มันฟูขึ้นมาก็เพราะกิเลสทั้งนั้น กิเลสมันเกิดเพราะอะไรละ กิเลสเพราะเราไม่ได้ฝึกหัด เราไม่ได้ตัดแปลงมัน เราไม่ได้ตั้งสติ ถ้าเราจะฝึกหัด เห็นไหม ดัดแปลง เราตั้งสติของเราแล้วเราก็รักษาของเรา

เวลากระทบกระเทือน ๆ มันอยู่ที่จริตนิสัย เวลากระทบกระเทือนแล้วนี่ ต่อไปเราจะเห็นผล เห็นผลว่ามันไม่ดีเลย ๆ เห็นไหม แล้วถ้าไม่ดีเลยเราจะปล่อยอย่างนี้ตลอดไปใช่ไหม ถ้ามันปล่อยอย่างนี้ตลอดไปเวลากระทบสิ่งใดเราก็หลบหลีกของเราเอง ถ้าการหลบหลีกนั้นคือการฝึกหัด พอหลบหลีกเองกิเลสมันแพ้ เวลามันฟูขึ้นมาไม่ได้ เราควบคุมมันได้ เห็นไหม เราปราบปรามกิเลสได้ เราจะเปิดหัวใจ

ถ้ากิเลสมันชนะมันปิดใจหมดนะ มันปิดทางทั้งนั้นเลย ถ้ากิเลสชนะหมายความว่ามันโมโห โกรธาแล้วไปทำลายเขา ไปกระทบกระเทือนเขาเพื่อจะเอาชนะเขา ถ้ามันเพื่อชนะเขานี้มันเป็นเวร เป็นกรรมใหม่ ถ้ามันเป็นเวรเป็นกรรมแล้วมันกระทบกระเทือนแล้วนี่มันอยู่เป็นสุขไหม มันอยู่ไม่เป็นสุขหรือ ถ้ามันอยู่ไม่เป็นสุข แล้วถ้าเป็นคนที่มีศักดิ์ศรีหน่อยเขาเก็บบริวารไป ทั้ง ๆ ที่ยังมีครูมีอาจารย์เป็นที่ ๆ ดีนี้ เราก็ออยู่ไม่ได้ พออยู่ไม่ได้ นี่ไงมันปิดทางใจ ปิด เห็นไหม ดูลิ คนหลงทางเขาไปถามครูบาอาจารย์เพื่อชี้ทาง ไปถามคนรู้ทางชี้ทางให้ แล้วมันก็ชี้เข้ารกเข้าพงไป

ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ที่ดี เวลากระทบกระเทือนกันแล้ว เห็นไหม คนที่จะชี้ทางให้เรา เราก็ต้องพลัดพรากไปซะ นี่มันต้องคิดทั้งนั้น ไปอยู่ที่ไหนมันไม่มีกระทบกระเทือน มันไม่มีหรือ ดูลิ เวลาหลงตาท่านอยู่กับหลวงปู่ขึ้นมา เห็นไหม มันก็ร้อยแปดพันเก้า เพราะที่ไหนที่มันเป็นที่ประพฤติปฏิบัติ ไ้อ้คนที่เขาอยากจะหาหนทางเขาก็ไปที่นั่น เวลาหลงตาท่านอยู่ รั้ลือนักกว่าท่านดูนัก ๆ ใครก็เข้าไป ท่านบอกเลยว่าจนไม่มีที่อยู่ที่อาศัย อัดกันเป็นปลากระป๋องนั้นนะ นั้นมันเป็นเพราะอะไรละ ทีนี้เวลาไปแล้ว คนไป ไปหวังดี ใช่ไหม คนที่หวังดีก็มี คนที่ไปแล้วด้วยความดี้อ้วน คือปฏิบัติอย่างไรมันก็ได้ก็มี ไ้อ้คนที่ปฏิบัติแล้วได้ผล เขาก็อยากจะได้ผล

ดูสิ เวลาหลวงปู่ลีท่านเข้าท่านออก ท่านเข้าท่านออกของท่าน เดี่ยวก็ไป เดี่ยวก็มาของท่าน ท่านผ่อนคลายของท่าน ท่านหาที่ปฏิบัติของท่าน นี่ไง เวลาคนที่มึสติปัญญาเขาก็ต้องรักษาลิทธิของเขา รักษาโอกาสของเขา นี่คนซี้ทางๆ ใจ ไปถามคนที่มันไม่เป็น มันซี้ได้ทั้งนั้น มันไม่ได้ รับผิดชอบอะไรหรอก ถามม้าตอบช้าง ถามทางมันบอกน้ำ ถามทางน้ำมันบอกทางบก พอทางบก มันบอกทางอากาศ มันมั่วไปหมด แล้วบอกว่าปัญญามันเยอะนะ เพราะว่าอะไร เพราะทางอากาศ มันสั้น มันใกล้ ทางอากาศมันไปได้ แล้วไปอย่างไร มันพูดไม่มีเหตุผล มันพูดของมันไม่ รับผิดชอบ แล้วไอ้คนถามก็ไม่รู้เรื่อง ไอ้คนตอบตอบแล้วแต่กิเลสของตน แล้วไปถามรอบใหม่มัน พูดไปอีกอย่างหนึ่งแล้ว เวลาคนซี้เข้รกรเข้าพงใจ

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ท่านซี้ของท่านนะ ไม่มีทางอื่น ทางเดียวเท่านั้นซี้เข้าไปสู่กิเลส ทางเดียว เท่านั้นซี้เข้าไปสู่วิชา ทางเดียวเท่านั้นซี้เข้าไปสู่หัวใจ เห็นไหม เวลาคนจะเปิดทางได้ๆ มีครูบาอาจารย์ที่เปิดทางของเรานะ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์นะ เห็นไหม มันปิดเส้นทาง ปิดหมดเลย กิเลส เป็นใหญ่ แล้วถ้าเป็นจริตนิสัยเข้รกรเข้าพงไปหมด

แต่ถ้ามันเป็นความจริงๆ มันมีแต่ชักนำ เวลาครูบาอาจารย์ เห็นไหม จิตใจที่สูงกว่าดึง จิตใจที่ต่ำกว่าขึ้นมา ดึงขึ้นมา ไอ้จิตใจที่ต่ำกว่ามันไม่รู้ว่าเป็นการดึงหรือ เวลาการดึงมันออกแรง นึกว่ามันเป็นโทษทั้งนั้น แต่ความจริงมันไม่ใช่ มันเป็นการดึงขึ้นมา แล้วบอกว่าจะดึงไม่ได้ด้วย เพราะกิเลสมันไม่ยอม กิเลสมันปลิ้นปล้อน แล้วเวลาจะดึงต้องดึงแบบมันไม่รู้ตัว แต่พอมันรู้ตัว ขึ้นมาแล้ว เห็นไหม พระสารีบุตร เวลาพระอัสสชินอนอยู่ที่ไหน เวลาท่านก่อนจะนอนท่านต้อง กราบไปทางพระอัสสชีก่อน

เวลาหลวงตาท่านก่อนนอนท่านบอกว่า ถ้าไม่กราบหลวงปู่มันก่อนท่านนอนไม่ได้ ก่อนนอนต้องกราบหลวงปู่มันก่อน ระลึกถึงหลวงปู่มันตลอด นี่เพราะอะไร ท่านประพฤติปฏิบัติมานะ เรานะเข้รกรเข้าพงไปตลอด แล้วท่านดึงมาๆ นะ ดึงมาแล้วเรายังทมิฬมานะ เรายังคิดว่าเก่งกว่า เรายังโต้ต้องเถียงนะ โต้เถียงเพราะว่าเราคิดว่าอย่างนั้นไง ด้วยความเคารพบูชาอันนั้นนะ ด้วยกิเลส มันปิดหูปิดตานะ

เวลาท่านดึงออกมาแล้วพอเข้าใจแล้ว โอ้โฮ! โอ้โฮ! ท่านไม่ได้หวังอะไรเลย ท่านได้แต่หวัง ให้เราเข้าสู่หนทาง ท่านหวังแต่ให้เราไปถูกทางเท่านั้น เวลาไปถูกทางแล้วท่านปล่อยเลย ไปเลย เส้นทางนี้ไปได้เลย ไปก็ยังไม่ติดอีก ไปอีกก็ยังไม่หลงทางอีกนะ ท่านจับเข้าทางแล้วนะ ท่านปล่อย

ไปแล้วนะ เรายังไปหลงทางข้างหน้าอีกนะ ท่านยังต้องคอยดูแลเราไปตลอดเลย เวลาเราไปเจอ เราไปเข้าใจ เราไปเห็นชะเองนี้ โอ้โฮๆ แล้วท่านได้อะไรกับเรา

แต่ถ้าท่านไม่ใช่คนที่หุตาสว่างกระจ่างแจ้งท่านก็ชี้ทางไม่ได้ เพราะท่านหุตากระจ่างแจ้ง ท่านไปถึงจุดเส้นทางนั้นแล้ว เพราะเส้นทางนั้นแล้ว เห็นไหม มันพอแล้ว มันล้นแล้ว ไม่ต้องการอะไรเลย แล้วใครจะเอาอะไรไปให้มันก็ไม่เข้า มันไม่มีประโยชน์ ไอ้คนที่มันไม่รู้จักทางแล้วจะชี้ทาง มันเที่ยวไปปลิ้นปล้อนเขา แค่อยากให้เขาเชื่อว่าเราเก่ง แคต้องการให้เขายอมรับว่าเราดี แค่นั้น เพราะอะไร เพราะมันเป็นนามธรรม มันได้อะไรขึ้นมา มันไม่เห็นได้อะไรขึ้นมาเลย ปิดหูปิดตาแล้วนะ แล้วจะมั่งใหญ่ใฝ่สูง แล้วจะไปหาสิ่งที่ไม่เป็นจริงทั้งนั้นเลย

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราะ ท่านไม่ต้องการอะไรแล้ว แล้วจิตใจที่สูงกว่าจะดึงขึ้นมา ดึงขึ้นมาแล้วเรายังไม่รู้เห็นอรู้ได้หรอก เวลาเราไปหุตาสว่างขึ้นมา โอ้โฮ เวลาโอ้โฮนั้นก็จบนะ มันก็ให้รักษาคณนี้ได้ๆ มันก็เป็นประโยชน์ เห็นไหม ศาสนทายาท ธรรมทายาท ถ้าไม่มีธรรมทายาทเลยศาสนาจะมั่นคงอย่างไร นี่เวลาห่มุสงฆ์ เห็นไหม มันจะมีเสาหลัก เสาหลักก็หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เสาหลักก็มีครูบาอาจารย์เป็นเสาหลัก

ถ้ามีเสาหลักไว้แล้วมันก็เป็นที่ไว้วางใจของสังคมได้ เป็นที่ไว้ใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติได้ เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเราก็ไม่รู้เห็นอรู้ได้เลยแล้วจะไปถามใคร เหลียวหน้าเหลียวหลังก็ไปไม่ถูก พระไตรปิฎกมีอยู่ทุกวัด ตำรามีทั่วไปหมด แต่ไม่มีใครรู้ใครเห็น แต่ถ้าเป็นความจริงๆ เห็นไหม เราปฏิบัติของเราขึ้นมา

เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกเลยให้ปฏิบัติมานะ ยิ่งหลวงปู่มั่นท่านย้านักย้าหนา “หมู่คณะให้ปฏิบัติมานะ จิตนี้มันแก๊ยกนะ ผู้เฒ่าจะแก๊วะ ผู้เฒ่าจะแก๊วะ” ไอนี้มันไม่มีใครให้แก๊ เวลามาก็ผิวๆ เฝินๆ เวลามากก็เป็นความเห็นของตนทั้งนั้น มันไม่เป็นความจริงเลย อาการของใจๆ มันเป็นได้ร้อยแปด อาการของใจๆ ไม่ใช่ใจ มันทะลุเข้าไปแล้วมันถึงเป็นความจริง อาการของใจๆ อาการนี้ก็ความคิดนี้ไง ตูสิ คิดกันไปร้อยแปดพันเก้า จริตนิสัยคนร้อยแปด แล้วมีใครจริงสักคน

ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา จิตสงบแล้วเหมือนกันหมดเลย สมาธิเป็นสมาธิ แล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ไหม ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้มันถึงจะเป็นความจริง ความจริงคือเป็นแบบนั้นๆ ถ้าใครปิดทางก็เป็นนรกอเวจี ถ้าเปิดทางได้เปิดทางเข้าสู่มรรค ใครจะปิดใครจะเปิดมันอยู่ที่สติปัญญา สติปัญญามันทำได้ มันจะเป็นประโยชน์กับใจของดวงนั้น นี่พูดถึงปฏิบัตินะ

นี่ฟังธรรมมันตอกย้ำตรงนี้ ไม่มีสิ่งใดเหนือธรรม ไม่มีสิ่งใดเหนือมรรคญาณ ไม่มีสิ่งใดเหนืออัสวัชยญาณ ไม่มีสิ่งใดเหนือนี้แล้ว ถ้าเหนือนี้แล้วมันปราบหัวใจทุกๆ ดวงใจให้อยู่ในอำนาจของมัน นั่นคือสัจธรรม นั่นคือความจริงที่เราปรารถนา เอวัง